

یادداشت

عزیز نجف پور آقا ییگللو / عضو هیأت علمی دانشگاه

چرا بزرگداشت شهدای چالدران امروز موضوعیت دارد؟

۱ نظام سلطه در تلاش است هویت دوستی مردم آذربایجان را به نفع پان‌ترک‌ها مصادره کند و هویت ترکی این مردم را در تقابل با هویت ملی ایرانی و همبسته با هویت کشورهای ترکیه و جمهوری آذربایجان نشان دهد و به این طریق از داخل ایران اهرم فشار سیاسی ایجاد کند. ولی شهدای چالدران گواهی بر اصالت ایرانی مردم آذربایجان است که براساس هویت ملی و فرهنگ شیعی با حکومت ترک عثمانی به تقابل می‌رسد. یعنی این‌که صرف زبان مشترک، ملیت‌ساز نیست و عناصر مهم‌تری در تکوین یک ملت لازم است. مسلما که عناصری چون امیرالمؤمنین (ع) وامام حسین (ع) و ابوالفضل العباس (ع) و زینب (س) در تعیین هویت و ملیت مردم آذربایجان بر اشتراکات زبانی غلبه مطلق دارد. مردم آذربایجان در طول تاریخ اثبات کرده‌اند که به مفهوم امت متعهد هستند. امت به معنای جمعی از انسان‌هاست که حول هدف و مقصدی مشترک مجتمع شده‌اند. از سوی دیگر مفهوم ملت براساس فرهنگ و تجربه تاریخی مشترک در یک گستره سرزمینی شکل می‌گیرد و مردم ایران در عین تنوع اقوام، یک ملت است و مردم آذربایجان هم از ارکان ملیت ایرانی هستند.

۲ چالدران شاهی بر تجاوز حاکم یاغی عثمانی به ملت و امت ایرانی و مقاومت دلیرانه ایرانیان است. درست است که ایران در این جنگ شکست می‌خورد و بخش زیادی از سپاه در جنگی غیورانه شهید می‌شوند ولی در نبردهای بعد که حدود چهار دهه به طول می‌کشد فتح و ظفرها حاصل می‌شود و قدرت و توان ملیت ایرانی نمایان می‌شود. این فتوحات حتی در دوره قاجار و افشاریه هم تکرار می‌شود.

۳ در چالدران جوانان غیور ترک ایرانی در کنار جوانان اسمهان، شیراز، مازندران و... جنگیده و به شهادت رسیده‌اند. حدود پنج قرن بعد شبیه این حماسه را در دفاع‌مقدس شاهدیم. شهیدان مهدی باکری از ارومیه، ابراهیم همت از اصفهان، حسن باقری از تهران، محمود کاوه از مشهد و... همه در یک جبهه، یک هویت و یک آرمان جنگیده و شهید شده‌اند. این گوهر پیام بزرگداشت شهدای چالدران به فتنه‌انگیزی‌های اخیر بازماندگان عثمانی و فریب‌خوردگان و دورافتادگان از وطن در باکو است.

۴ البته چالدران یک پیام پنهان داخلی هم دارد. اصالت و هویت یکپارچه ملیت ایرانی که با مشارکت و همبستگی همه اقوام ایرانی در طول تاریخ شکل گرفته و حماسه‌ها آفریده است، رمز تداوم توفیقات امروز و فردای ماست. باید به این تنوع و رنگارنگی این هویت مشترک احترام گذاشت و از تلاش‌های خام‌اندیشانه برای فروکاهش هویت ایرانی به یکی از اقوام خودداری کرد و حقوق همه فرهنگ‌های ایرانی را در این بوم رنگارنگ هویت یکپارچه ایرانی محفوظ داشت.

خبر

عراقچی به نیویورک سفر می‌کند

اسماعیل بقایی، سخنگوی وزارت خارجه، در نشست خبری این هفته خود ضمن گرامیداشت میلاد با سعادت امیرالمومنین (ع) و روز پدر، به سوالات خبرنگاران پاسخ داد.

او در پاسخ به سوالی مبنی بر این‌که قرار است هفته آینده اجلاسی در سطح وزرای خارجه در موضوع فلسطین و تحولات منطقه در نیویورک برگزار شود، آیا وزیر خارجه کشورمان یا مقام دیگری از جمهوری اسلامی ایران در این نشست حاضر خواهد بود، گفت: دوشنبه هفته آینده جلسه شورای امنیت با دستور کار خاورمیانه و با تمرکز و بر موضوع فلسطین و غزه نشست و ادامه نسل کشی و جنایات اسرائیل به ریاست الجزایر برگزار خواهد شد. از جمهوری اسلامی ایران هم دعوت شده در این نشست شرکت کند. تعداد زیادی از کشورها به ویژه از منطقه در سطح وزیر شرکت خواهند کرد. از جمهوری اسلامی ایران نیز آقای دکتر عراقچی در این نشست شرکت می‌کنند.

عبدالرضا هادی زاده‌ناتانی / دبیرکرو سیاسی

گفت‌وگوهای ایران و سه کشور اروپایی (انگلیس، فرانسه و آلمان) در روزهای ۲۴ و ۲۵ دی‌ماه برگزار شد تا بدین ترتیب سومین نشست‌های ژنو نیز در فضایی آکنده از اختلاف و تنش‌سازی‌ها از سوی غرب رقم بخورد.

کاظم غریب‌آبادی، معاون حقوقی وزارت خارجه و رئیس هیأت مذاکره‌کننده ایرانی پس از این گفت‌وگوها در پیامی در شبکه اجتماعی ایکس اعلام کرد‌که این دور از گفت‌وگوهای ژنو «باز و سازنده» بود و طرف‌ها ضمن ورود به برخی جزئیات، ایده‌هایی را در دو حوزه رفع تحریم‌ها و مسائل هسته‌ای که برای دستیابی به توافق ضروری است، مورد بررسی قرار دادند.

وی تأکید کرد: «این اتفاق نظر وجود داشت که مذاکرات باید ازسرگیری شود و برای رسیدن به توافق، فضای مناسبی از سوی همه طرف‌ها ایجاد و حفظ شود و توافق شد که گفت‌وگوها ادامه یابد...» این دیپلمات کشورمان خبر داد‌که در این نشست به حمایت غیرقابل قبول اروپا از جنایات رژیم صهیونیستی در غزه نیز پرداخته شده است.

در مقابل نیز انریکه مورا، معاون دبیرکل سرویس اقدام خارجی اتحادیه اروپا با سازنده خواندن نشست گفت: «در این ملاقات درباره راه‌های دستیابی به راه‌حل دیپلماتیک برای مسأله هسته‌ای ایران گفت‌وگو شد.»

مورا همچنین با تکرار اتهامات درباره دخالت نظامی ایران در جنگ اوکراین که بارها از سوی مقام‌های کشورمان رد شده است، گفت: «در این جلسه، حمایت نظامی غیرقابل قبول ایران از روسیه را مطرح کردم.» وی اضافه کرد: «موضوعات دوجانبه و منطقه‌ای نیز در دستور کار این نشست قرار داشت.»

با وجود این تفاسیر دیپلماتیک و فضای رسانه‌ای حاکم بر این گفت‌وگوها، برخی گمانه‌ها، حاکم بودن فضای ناامیدی بر

نشست اخیر را تقویت می‌کند. از یک سو مقامات غربی ترجیح داده‌اند تا درخصوص این گفت‌وگوها کمتر صحبت کنند و از سوی دیگر نه یک بیانیه مشترک و نه یک فریم‌تصویر از نشست‌های صورت‌گرفته منتشر نشده است؛ علاوه‌بر اینها، سطح گفت‌وگوها نیز در همان سطح پیشین و معاونان وزارت خارجه باقی ماند که خود، دماسنجی قابل تامل برای سنجش جایگاه این‌ نشست قلمداد می‌شود.

صحبت‌های مورا و حاشیه‌های مهم‌تر از متن نشست ژنو نیز نشان می‌دهد اروپایی‌ها که در ماه‌های اخیر با درپی گرفتن سیاست تصاعد تنش» با بهانه‌های هسته‌ای، حقوق بشری و موضوع موشکی و پهپادی به بیانیه‌نویسی و تحریم‌درمانی روی آورده‌اند، همچنان به مسأله همکاری نگاه مثبتی ندارند و در پی اخذ امتیازات یک‌جانبه هستند.

یادداشت

ابوالفضل ظهردوند / نماینده مجلس شورای اسلامی

مشکلات کشور، راه‌حل داخلی دارد

درپی تحولات اخیر و گفت‌وگوهای جاری میان جمهوری اسلامی ایران و کشورهای اروپایی، ضروری است تا مواضع و مطالبات طرفین به‌طور شفاف و دقیق تبیین گردد، هدف اصلی این مذاکرات، بررسی امکان دستیابی به تفاهمی است که منافع ملی ایران را تأمین نماید. جمهوری اسلامی ایران با صراحت بر رفع تحریم‌های ظالمانه و ایجاد شرایطی مساعد برای مدیریت ناترازی‌های اقتصادی و بهبود وضعیت معیشتی مردم تاکید دارد. در مقابل، طرف‌های اروپایی ظاهراً اهداف دیگری را دنبال می‌کنند که به نظر می‌رسد فراتر از مسائل اقتصادی و صرفاً معطوف به تغییر رژیم سیاسی و دگرگونی سیاست‌های منطقه‌ای ایران است.

مطالبات مطرح‌شده از سوی طرف اروپایی، شامل تغییر رویکرد ایران نسبت به مسائل منطقه‌ای، به‌ویژه در قبال جریان مقاومت، محدود کردن نقش ارزش‌های انقلابی و ولایت فقیه در سیاست خارجی و تنظیم روابط با سایر کشورها از جمله چین و روسیه براساس خواست و منافع غرب است. همچنین، آنها بر مواردی مانند سبک زندگی و حجاب زنان که در تعارض با ارزش‌های فرهنگی و دینی ایران است، تاکید دارند. این رویکردها، نشان‌دهنده تلاش برای اعمال نفوذ و محدود کردن استقلال و حاکمیت ملی ایران است. با این تفاسیر، نمی‌توان چندان به این گفت‌وگوها خوشبین بود اما چرا باید بدبین باشیم؟ در این راستا، لازم است تا دولت مواضع خود را به‌طور شفاف و روشن برای افکار عمومی تبیین نماید. باید مشخص شود که آیا اهداف مذاکرات محدود به رفع تحریم‌هاست یا فراتر از آن. نباید مذاکرات به‌گونه‌ای پیش رود که مردم در اربهام و سردرگمی قرار دهد و تجربه تلخ مذاکرات دولت آقای روحانی تکرار

«جام جم» از برگزاری سومین دور گفت‌وگوهای ایران و سه کشور اروپایی گزارش می‌دهد

نشست ژنو با عینک واقع‌بینی

معرفی نشست‌های ایران و سه کشور اروپایی به

عنوان «گفت‌وگو» و نه «مذاکره» نشان‌دهنده جایگاه تحولات دیپلماتیک اخیر است.

برخی رسانه‌های غرب‌گرا و نزدیک به دولت تلاش دارند تا این «گفت‌وگوها» را به عنوان «از سرگیری مذاکرات ایران و اروپا» و همچنین آغازی بر مذاکرات جدی‌تر قلمداد کنند اما دستگاه‌های رسمی و مسئول، به‌کار بردن اصطلاح «مذاکره» از بزرگ‌نمایی قلمداد می‌کنند و از آن فاصله گرفته‌اند.

از آنجاکه این گفت‌وگوها قرار است ادامه داشته باشد، توجه به چند نکته ضروری است:

۱ همان‌گونه که در صحبت‌های اسماعیل بقایی، سخنگوی وزارت خارجه و کاظم غریب‌آبادی، معاون حقوقی وزارت خارجه و رئیس هیأت مذاکره‌کننده ایرانی قابل مشاهده است، این نشست‌ها یک گفت‌وگوی سیاسی و دیپلماتیک درخصوص موضوعات مطرح‌شده است و نمی‌توان از لفظ مذاکره برای آن استفاده کرد. این تفکیک لغوی، فراتر از یک بازی با کلمات بوده و به دلیل بدعهدی‌ها و دشمنی‌های چند ماه اخیر سه کشور اروپایی بر روابط یمن کشورها با ایران حاکم شده است. در دنیای دیپلماسی، بین «مذاکره» (Negotiation) و «مباحثه» (Debate) تفاوت معناداری وجود دارد. اولی به معنای گفت‌وگویی استراتژیک برای رسیدن به توافق است، در حالی که دومی صرفاً گفتگمانی برای بیان نقطه نظرات است که ممکن است به تغییر نظر یک طرف منجر نشود، ولی نوع نگاه هر یک از طرفین را برای طرف مقابل شفاف می‌کند و به درک مبانی فکری هر طرف کمک خواهد کرد.

۲ باید از شکل‌گیری «معمای دو زندانی» موجود در نظریه بازی‌ها در روابط ایران و

کشورهای گوناگون که به عنوان «دشمن ذاتی» تلقی نمی‌شوند، تا حد امکان جلوگیری کرد؛ چراکه این موضوع به ضرر همه طرف‌ها خواهد بود. این معما نشان‌دهنده یک چرخه معیوب از تنش‌هاست که برخورد و عدم تفاهم به بحران‌های بزرگ‌تری منجر می‌شود. البته این به معنای گفت‌وگو در هر شرایط و با هر شروطی نیست. «گفت‌وگوی تریبونی» به این معنا که کشورها اگر صرفاً از پشت تریبون‌های رسمی مواضع خود را با خط و نشان برای یکدیگر دیکته کنند، هیچ‌گاه به یک درک مشترک منجر نخواهد

شد. ضمن این‌که گفت‌وگوهای مستقیم ایران و سه کشور اروپایی فی‌نفسه دارای مشکل نیست و چه‌بسا بتواند در حراست از منافع ملی ایرانیان مؤثرتر باشد. یا این‌حال طرف غربی باید بداند ایران در هر صورتی قائل به نرمش نبوده و اگر در برابر اقدامات و حسن ظن ایران اقدامات مشابه دریافت نکند، بازی خود را تغییر خواهد داد و در آن لحظه طرف اروپایی متضرر اصلی خواهد شد.

۳ گفت‌وگوهای ایران و اروپا نباید همراه با خوش‌بینی افراطی باشد بلکه دیپلمات‌ها جمهوری اسلامی ایران باید از خطوط قرمز و امنیت ملی کشور حراست نمایند و از این نشست‌ها به عنوان فرصتی برای شفاف‌سازی و تبادل نظرات میان دو طرف استفاده شود. به همین منظور ایران می‌بایست به صراحت به طرف مقابل تفهیم کند که در دو موضوع «قدرت دفاعی خود» و «حمایت از محور مقاومت» هیچ‌گونه

مذاکره‌ای با اروپایی‌ها نخواهد داشت؛ بلکه منظور از «گفت‌وگو درباره فلسطین و لبنان» که قبلاً در صحبت‌های سخنگوی وزارت خارجه مطرح شده است، صرفاً «تأکید بر موضع قطعی جمهوری اسلامی ایران درباره تحولات منطقه و حمایت از مقاومت» است. بنابراین، جمهوری اسلامی ایران از فرصتی که این نشست فراهم می‌آورد، به عنوان بستری برای انعکاس دیدگاه‌های خود و توضیح چشم‌انداز قدرت هسته‌ای و دفاعی در برابر تنش آفرینی دشمن بهره‌برداری خواهد کرد.

۴ دیپلمات‌های ایرانی با آگاهی از این‌که اروپا در ماه‌های اخیر به سمت تشدید تنش با تهران حرکت کرده و مواضع تند و اتهامات غیرعقلانی در حوزه‌های حقوق بشری و قدرت دفاعی و هسته‌ای ایران اتخاذ کرده است، باید رویکردی مطالبه‌گرانه داشته باشند. تفسیر این گفت‌وگوها به مذاکراتی که منجر به امتیازدهی و تنش‌زدایی یک‌جانبه ایران بشود، به عنوان موضوعی که از طریق

تجربه مطرح شده است برخلاف سیاست‌های اصولی جمهوری اسلامی ایران است. جمهوری اسلامی ایران اکنون در جایگاهی قرار دارد که بیشترین پیشرفت‌ها را در حوزه موشکی و هسته‌ای خود داشته، به عضویت نهادهای بین‌المللی جدیدی درآمد و تحریم‌های نفتی را تا حد زیادی خنثی کرده است؛ بنابراین با علم به این مسأله باید از جایگاه بالا در گفت‌وگوها وارد شود.

یادداشت

حسن بهشتی پور / کارشناس سیاست خارجی

آینده مبهم گفت‌وگوهای ایران و اروپا

دو طرف ایرانی و اروپایی در حال گفت‌وگو با یکدیگر هستند و نه مذاکره، چراکه هر دو نسبت به عملکرد یکدیگر انتقاداتی دارند و تلاش می‌کنند به دستور کار مشترکی برای مذاکرات آتی دست یابند. این‌که این گفت‌وگوها به موفقیت ختم شود یا خیر، هنوز مشخص نیست. طرف اروپایی به ایران هشدار داده که ممکن است مکانیسم ماشه (بازگرداندن سریع و بی‌قید و شرط تحریم‌های سازمان ملل علیه ایران) را فعال کند. در مقابل، ایران نیز هشدار داده‌که در صورت فعال‌سازی این مکانیسم، تهران ممکن است به‌ناچار همکاری خود با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی را قطع کند و حتی از پیمان ان‌پی‌تی خارج شود. در حال حاضر، به نظر می‌رسد که فضای نشست ژنو به‌گونه‌ای بوده که هر دو طرف به دنبال رسیدن به راه‌حلی مشترک هستند تا بتوانند گفت‌وگوها را به نتیجه برسانند و این موضوع را تا مهر سال آینده که قطعنامه‌ها می‌تواند برگردد، ادامه دهند.

اروپا در این دور از گفت‌وگوها ادعاهایی را علیه ایران مطرح کرده است؛ از جمله صدور پهپاد

و موشک به روسیه، مباحث حقوق بشری و همچنین ادعای بی‌ثبات‌سازی خاورمیانه. در مقابل، طرف ایرانی از حمایت‌های انگلیس، فرانسه و آلمان از جنایات اسرائیل در غزه، لبنان و سوریه که همچنان ادامه دارد، انتقاد می‌کند.

هرچند هدف اصلی این گفت‌وگوها رسیدن به راه‌حلی عملی است اما تجربه نشان داده که اروپایی‌ها توانایی ایفای نقش جدی در بحث لغو تحریم‌ها را ندارند، چراکه مشکل اصلی ایران در این حوزه مربوط به آمریکا است. تازمانی که مشکل ایران و آمریکا حل نشود، طرف‌های اروپایی قادر به ایفای نقش مؤثری در عرصه لغو تحریم‌ها نیستند.

از سال ۱۳۹۸ و با خروج ترامپ از برجام، نقش‌آفرینی اروپا در این زمینه با شکست مواجه شد؛ زیرا آمریکا به عنوان هژمون مالی جهان بر بازارهای بین‌المللی مسلط است و به اروپا اجازه نداد در این زمینه تأثیری داشته باشد. بنابراین، ایران باید در دستور کار خود جلوگیری از فعال‌سازی مکانیسم ماشه را به‌طور جدی پیگیری کند.

باتوجه به این‌که آمریکا از برجام خارج شده و روسیه و چین نیز تمایلی به بازگرداندن تحریم‌های بین‌المللی علیه ایران ندارند، تنها طرف اروپایی است که می‌تواند این مکانیسم را فعال کند. از این رو، این جلوگیری از این اقدام باید در اولویت ایران قرار گیرد.